

Skydd av träd och grönytor vid mark- och grävarbeten

Innehåll

Inledning	3
Skydd av träd och grönytor vid mark- och grävarbeten	3
Trädets skyddszon	3
Mark- och grävarbeten nära träd och annan växtlighet.....	4
Kompaktering av jord	5
Skydd av trädstammen	6
Alléer skyddas av generellt biotopskydd.....	6
Materialhantering	6
Återställning	6

Inledning

Denna skrift är framtagen som ett stöd för alla som utför arbete på kommunens gator, parker och för de som tar kommunens mark i anspråk.

Träd är viktiga för vår miljö och något vi ska vara rädda om. Träd utjämnar klimatet över året, dämpar vindar och tar hand om dagvatten och skadliga partiklar. Träd är också hem för fåglar, djur och insekter. Dessutom tar stads- och parkträden upp koldioxid och syresätter luften.

Karlskrona har träd som stått i hundratals år. De har stor betydelse för karaktären i området och har ett kulturhistoriskt värde. Att gräva nära träd eller kompaktera marken kan orsaka allvarliga skador på träd som ofta växer i en redan begränsad miljö.

Skadorna kan göra att träden sakta dör och det medför stora kostnader för att åtgärda eller ersätta träd vars livslängd förkortats genom grävningar och andra arbeten. Effekterna efter en initial skada syns inte alltid direkt utan visar sig oftast 5–10 år efter att en grävning har gjorts.

Skydd av träd och grönytor vid mark- och grävarbeten

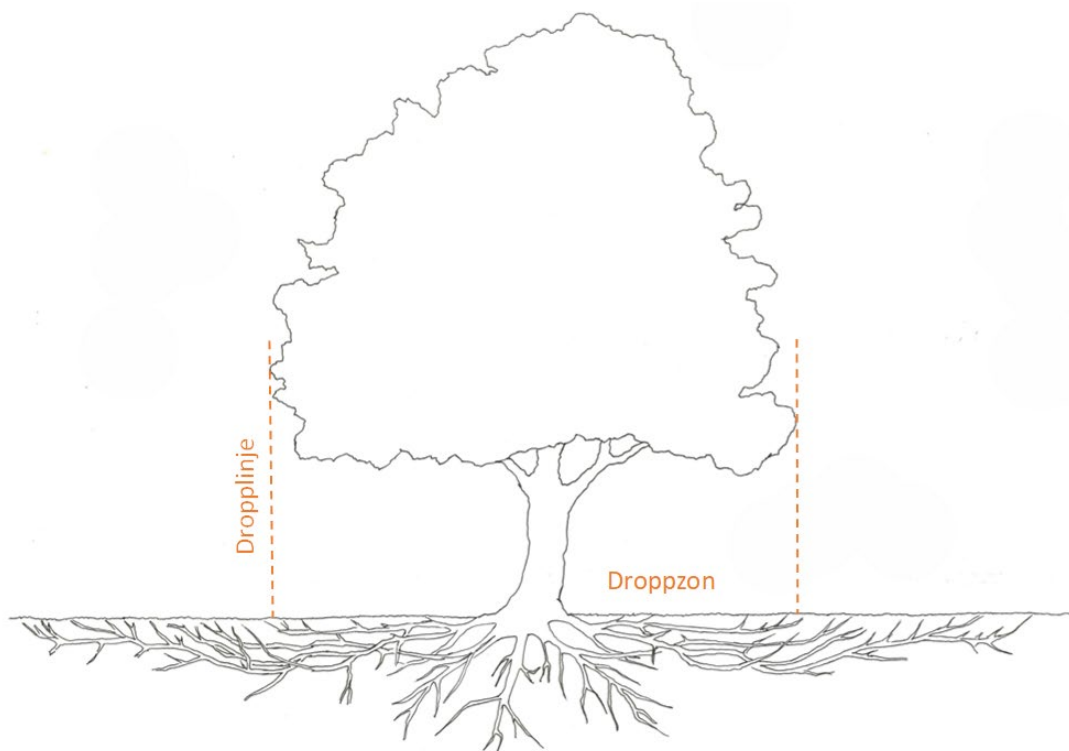
Kompaktering innebär att man pressar ihop jordpartiklarna så att marken blir tätare och får mindre porvolym (luft- och vattenutrymmen) och detta påverkar trädet negativt. Maskiner och/eller upplag leder till kompaktering och gör att markens struktur förstörs och trädets vitalitet minskar. Jorden blir tät och packad vilket gör att varken vatten, syre eller rötter kan tränga ner i marken. Det är svårt att återställa strukturen på mark som kompakterats.

Om rötter grävs av påverkas trädets vatten- och näringsupptagning samt stabilitet och förankring negativt. Det gör att träden blir känsligare för svamp och sjukdomsangrepp och träden blir då också känsligare för till exempel hårda vindar och snötyngd. Vi kan undvika framtida säkerhetsrisker genom att undvika schakt i närheten av träd och skydda träden vid grävning och återställning med bra metoder.

För att träden ska fortsätta vara livskraftiga krävs hänsyn till trädets levnadsutrymme. Därför definieras en skyddszon för trädet där grävning, körning av fordon och upplag av massor ska hållas utanför.

Trädets skyddszon

Skyddszonens storlek mäts upp genom att ta trädets stamomkrets i meter (mäts i brösthöjd) multiplicerat med 15 meter. Exempel: trädstammens omkrets mäter 40 centimeter, då blir skyddszonen 6 meter ($0,4 \cdot 15$). Skyddszonen gäller alltid under och i droppzonen för trädets krona. Trädets finrötter som står för trädets vatten, näringsupptag och gasutbyte finns normalt i trädets droppzon eller utanför kronan då vattnet sällan når marken inunder. Närmare trädet finns i stället trädets grövre rötter som står för trädets stabilitet och näringstransport.

Vid skyddsvärda träd krävs en separat bedömning. Där är det inte alltid möjligt att utgå från skyddszonen. Den som planerar en åtgärd vid skyddsvärda träd ska söka dispens hos länsstyrelsen. Kontakta **parkenheten på Drift- och serviceförvaltningen** för rådgivning.

När träd växer i hårdgjord miljö kan de ha svårt att hitta vatten och näring på platsen där trädet är planterat. Ibland skickar trädet ut långa grova rötter, så kallade pipelines, som förser trädet med vatten, luft och näring. Att dessa skyddas från skador och avgrävning är vitalt för trädets överlevnad.

Mark- och grävarbeten nära träd och annan växtlighet

Det är viktigt att gräva med största försiktighet vid grävning där man stöter på rötter. Det innebär att man använder en varlig schaktningsmetod som handgrävning eller vacuumsugning. Då rötter skadas eller kapas ska detta ske med ett rent snitt.

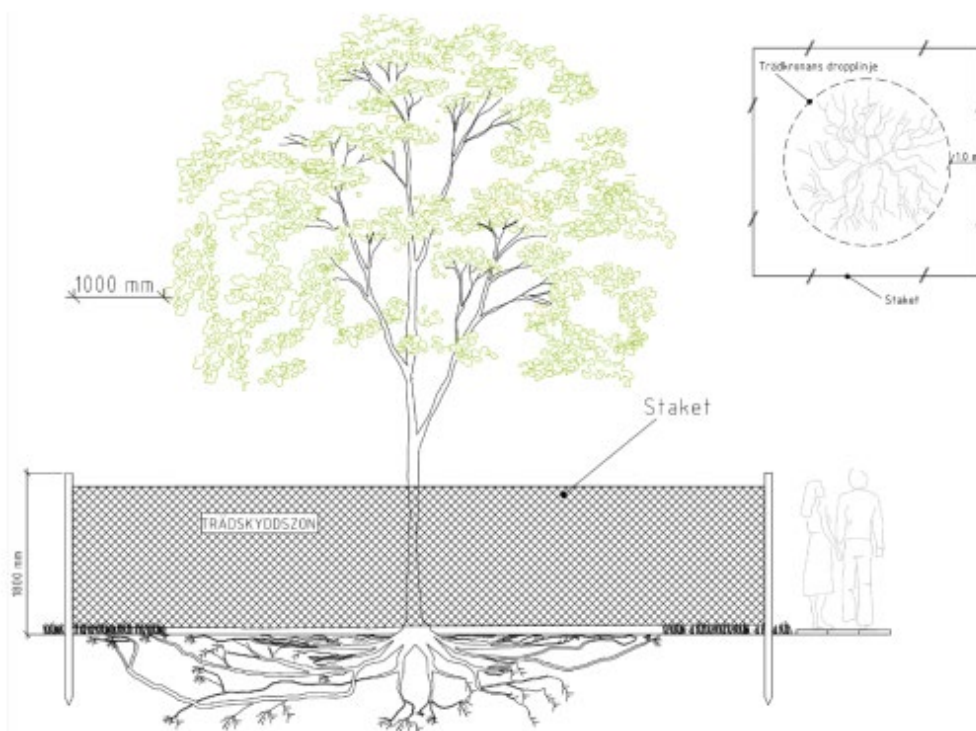
Då rötter behöver blottläggas längre än en timme skall de skyddas från uttorkning. De ska alltid hållas fuktiga och vattnas. De kan täckas med presenning, plast, geotextil eller säckväv etc. Detta gäller även när arbetet utförs i starkt solljus, vind eller minusgrader där rötterna blir exponerade mer än 15 min. Vattna så att vattnet ej rinner av ytan utan infiltreras ned mellan rötterna och i terrassbotten.

Kapning av trädrötter nära träd är ofta oundvikligt vid mark- och grävarbeten. Detta gäller även vid växtbäddsrenoveringar. För att minimera skador på träd ska följande kriterier beaktas:

- All kapning av trädrötter ska ske i **samråd med parkenheten på Drift- och serviceförvaltningen**.
- Kapning av rötter med en diameter > 30 mm vid ett avstånd på mindre än tre meter från trädstam ska i möjligaste mån undvikas.
- Större rötter med en diameter > 50 mm kan i enskilda fall kapas om det sker längre än tre meter från stammen.
- Rötter ska alltid kapas med fintandad såg eller sekator för att få ett rent snitt.
- Det är minst lika viktigt att undvika skador på de större rötterna som att undvika att de kapas av.
- Avskavd bark och fläkning av rötterna är vanliga skador som kan bidra till framtida rötskador i trädet. Fläkskador där rötterna rivs sönder ger skador som trädet inte kan laga. För att inte fläka rötter så behöver vi schakta längs med rötterna och inte tvärs med dem. Beskär vi rötterna så kan träden laga de fläkskador som uppstått.
- Mindre rötter klarar avgrävning bättre eftersom de återbildar nya finrötter men de är känsligare för uttorkning och frostsador än större rötter.
- Låga grenar som inte kan bevaras av utrymmesbrist ska beskäras i förväg på ett fackmässigt sätt. Föreligger risk att trädgrenar och annan växlighet kan skadas vid mark- och grävarbeten **ska parkenheten på Drift- och serviceförvaltningen kontaktas**.

Kompaktering av jord

Körning, uppställning av maskiner, upplag av massor, bodar och byggmaterial ska hållas utanför trädets skyddszon då detta kompakterar jorden. Det kan ge skador på större rötter och hindrar finrötterna att upprätthålla ett gasutbyte då de stora kapillärerna i jorden trycks samman.

När maskiner arbetar i närheten av träd ska både stammen och rötterna skyddas.

Skydd av trädstammen

Trädens stam ska alltid skyddas mot mekaniska skador och får aldrig användas som stöd för byggmaterial eller dylikt. Stamskador ska alltid undvikas och finns det risk för att stammen utsätts för skador ska inbrädning/skydd av trädets stam sättas upp.

Alléer skyddas av generellt biotopskydd

En allé som består av minst fem lövträd och som är planterade i en enkel eller dubbel rad omfattas av biotopskyddsbestämmelserna. Inom ett biotopskyddsområde får man inte vidta åtgärder som kan skada naturmiljön. Den som planerar en åtgärd i ett biotopskyddsområde ska söka dispens hos länsstyrelsen. Om det finns särskilda skäl får dispens från förbudet ges i det enskilda fallet.

Materialhantering

Förvaring och hantering av oljor, drivmedel och dylikt ska ske på sådant sätt att spill inte förekommer. Förvaring av dylikt får inte ske på grönytor eller intill träd.

Återställning

Återställning av grönytor utförs och bekostas av utföraren, om inte annat är överenskommet. Enskilda överenskommelser om återställning av träd och växter sker efter särskilda anvisningar från parkenheten på Drift- och serviceförvaltningen.

Skadat växtmaterial skall ersättas med växter av likvärdig storlek och kvalitet. Parkenheten bedömer och avgör vad som skall ersättas och anskaffar samt plantera allt växtmaterial på bekostnad av utföraren.

Kontaktuppgifter

Karlskrona kommuns växel: 0455-30 30 00

karlskrona.kommun@karlskrona.se

ange att det gäller rådgivning kopplat till skydd av träd och grönytor i samband med mark- och grävarbeten. Be att få kontakt med ansvarig arbetsledare på parkenheten på Drift- och serviceförvaltningen i det område som arbetet ska utföras.